

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lain mukaan lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä ¹. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Tukimuotoja voi käyttää kaikilla tuen tasoilla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävinä. Lapsen saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista. Varhaisen tunnistamisen sekä kasvun ja oppimisen tuen tehtävänä on ehkäistä oppimisvaikeuksia sekä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä.

Kasvun ja oppimisen tuen järjestämisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen ja lapsiryhmän vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet. Esiopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikki lapset saavat onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa. Näin tuetaan lasten myönteistä käsitystä itsestään. Monipuolista palautetta ja oppimisesta koottua tietoa käytetään suunnitelmallisesti lasten kannustamiseen ja ohjaamiseen. Tällä tehdään oppimisen edistyminen lapsille näkyväksi.

Kasvun ja oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Huomiota kiinnitetään erityisesti esteettömyyteen, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Opettajien, erityisopettajien, esiopetuksen muun henkilöstön sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö lasten tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Periaatteena on, että tuen tarve arvioidaan, ja sitä koskevat ratkaisut ja perusopetuslain mukaiset päätökset tehdään mahdollisimman pian esiopetuksen alettua. Usein lapsen tuen tarve on havaittu jo ennen esiopetuksen alkamista. Esiopetuksen, lapsen aiemman varhaiskasvatuksen, neuvolan ja huoltajien yhteistyöllä turvataan lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen jatkumoa. Tietoa lapsen mahdollisesti ennen esiopetusta saamista tukitoimista hyödynnetään esiopetuksessa.

Tuen tarvetta arvioitaessa ensimmäiseksi tarkastellaan käytettyjä toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta lapselle. Tarkastelun pohjalta arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa lapselle paremmin sopivia pedagogisia ratkaisuja.

Tuki annetaan lapselle ensisijaisesti omassa esiopetusryhmässä erilaisin joustavin järjestelyin, ellei lapsen etu välttämättä edellytä lapsen siirtämistä toiseen ryhmään tai yksikköön. Mikäli lapsi käyttää esiopetuksen lisäksi muita varhaiskasvatuspalveluja, esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee yhteistyötä lapsen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvissä asioissa.

On tärkeää, että tieto lapsen tuen tarpeesta ja esiopetuksen aikana saamasta tuesta siirtyy

¹ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

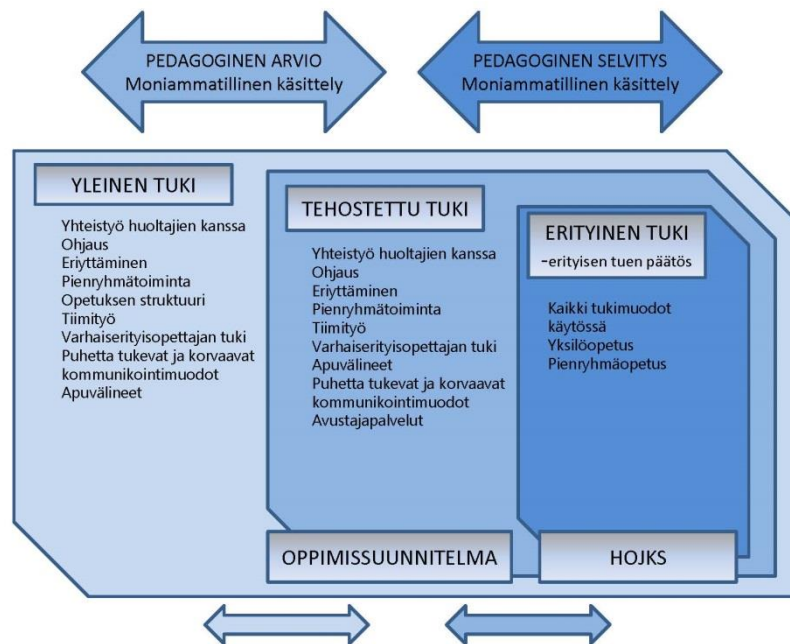
myös perusopetukseen. Opetuksen järjestäjät vastaavat sujuvista tiedon siirron käytäntöjen luomisesta ja kehittämisestä.

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet Oulun esiopetuksessa

Oulun kaupungissa lapsen kasvun ja oppimisen tuki järjestetään osana lapsen arkea ja päivittäistä esiopetusta yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Kasvun ja oppimisen tuki on kiinteä osa esiopetusta. Esiopetuksessa painotetaan ennaltaehkäisevää ja kokonaisvaltaista hyvinvointia korostavaa työtä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimen sekä kolmannen sektorin kanssa kuuluvat luontevana osana esiopetuksen arkeen.

Esiopetuksessa henkilökunnan tehtävänä on tukea jokaisen lapsen yksilöllistä kasvua ja oppimista esiopetuksen erilaisissa toimintaympäristöissä. Kasvattajien tulee säännöllisesti arvioida ja kehittää työtapojaan. Kasvun ja oppimisen tuki on ensisijaisesti perusosaamisen vahvistamista.

Oulun kaupungin esiopetuksen kolmiportaisen tuen ratkaisut ja toimintamallit on kuvattu alla olevassa kuvassa.

Kuvio 3. Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki Oulun kaupungin esiopetuksessa

Oulun kaupungin esiopetuksen pedagogisia tuen tarpeita voidaan suunnitelmallisesti kartoittaa erilaisten kartoitusmenetelmien avulla. Joissakin tapauksissa lapsen etu tuen saamiseksi edellyttää lapsen siirtämistä toiseen esiopetusyksikköön. Ohjautuminen tapahtuu huoltajien, esiopetuksen henkilökunnan, varhais erityisopettajan sekä oppilashuollon moniammatillisen verkoston yhteistyönä, huomioiden lapsen eheän ja tarkoituksenmukaisen kasvun- ja opinpolun. Oulun kaupungissa tuen järjestämiseen liittyvät hallintopäätökset tehdään kulloinkin voimassaolevan ohjeistuksen ja delegointisäännön mukaan.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

(Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet 2015)

Kasvun ja oppimisen tuen tarpeen ilmeneminen 6-vuotiaiden valmistavassa opetuksessa Oulussa

Mikäli valmistavan opetuksen aloittamisen jälkeen ilmenee, että lapsi tarvitsee kasvun ja oppimisen tukea, esiopettaja on ensin yhteydessä varhaiserityisopettajaan ja tarvittaessa maahanmuuttajakoordinaattoriin. Varhaiserityisopettaja ja maahanmuuttajakoordinaattori ovat ryhmän tukena, kun suunnitellaan mahdollista tuen tarvetta valmistavan opetuksen aikana. Lähtökohtaisesti valmistavan opetuksen päätöstä ei pureta ilmenneen tuen tarpeen vuoksi, vaan lapselle järjestetään tarvittavat tukitoimet. Tukitoimia saaneen, valmistavassa opetuksessa olleen lapsen siirtyessä kouluun, tiedonsiirto tapahtuu Tuetusti esiopetuksesta kouluun -prosessin mukaisesti.